

LÆNGE LEVE LANDSKABET

EN METODEHÅNDBOG FOR STRATEGISK-
FYSISKE UDVIKLINGSPLANER I NATUR-
OG OUTDOOROMRÅDER

LÆNGE LEVE LANDSKABET

Dansk Kyst- og Naturturisme
1. udgave, 1. oplag 2022

Forsidefoto: Dansk Kyst- og Naturturisme
Layout: NIRAS
Fotos og illustrationer kan benyttes med
kreditering af Dansk Kyst- og Naturturisme

Dansk Kyst- og Naturturisme

Skeelslundvej 99, 1
9440 Aabybro
www.kystognaturturisme.dk



RÅDGIVER

NIRAS A/S
Ceres Allé 3
8000 Aarhus C
www.niras.dk



INDHOLD

Introduktion.....	5
Metodens formål og anvendelse	6
Metodens tre trin.....	6
Kompetencer og ressourcer	6
Trin 1: Kortlægning og strategisk analyse.....	8
Landskabsområder.....	9
Anvendelseszoner.....	11
Infrastruktur.....	12
Afgrænsning af planområdet.....	12
Trin 2: Vision, strategi og målsætninger.....	13
Interessentinddragelse	13
Udviklingsprincipper	15
Trin 3: Planlægning.....	18
Stedets identitet - landskabsområder	18
Vision og mål - retningslinjer	19
Detailplanlægning - realisering	19



Metodens tre trin giver mulighed for,

- ✓ at planlægning sker på baggrund af en fagligt funderet kortlægning og analyse af landskabets karakter, strukturer og sårbarheder,
- ✓ at der i planlægningen er overensstemmelse mellem aktivitetsformer, aktivitetsniveauer og landskabets udtryk og robusthed,
- ✓ at udvikling sker i overensstemmelse med landskab og natur,
- ✓ at planlægningen understøtter muligheden for kvalitetsfyldte oplevelser og fremmer god adfærd i naturen med fysiske støttepunkter og formidling, og
- ✓ at lokale interessenter, offentlige myndigheder og brugere i området involveres og deltager i at beskrive aktuelle udfordringer og ønsker til fremtidig udvikling.

INTRODUKTION

Over hele landet har vi de seneste år oplevet en øget interesse for landskabet og naturen. I kyst- og naturturismen er netop naturen og kysterne det vigtigste rejsemotiv for gæsterne, og naturen er den primære attraktion på mange af vores destinationer. Der er behov for at tænke frem i tiden med en planlægning, der sikrer balance mellem naturbevaring og naturoplevelser. Hvis vores tilstedeværelse og brug af naturen ikke kun skal sætte den under pres, men også skal være med til at sikre dens bevarelse, kræver det langsigtet planlægning.

I Danmark har vi ikke umiddelbart tradition for at planlægge for det åbne land, der hovedsageligt har været præget af afvejninger mellem erhvervsinteresser og naturbeskyttelse. Denne metodehåndbog drager på erfaringer fra projektet "Konkurrencekraft via outdoor hotspots" samt udarbejdelsen af den strategisk-fysiske udviklingsplan for kerneområdet i

Nationalpark Mols Bjerge. Her har vi gjort erfaringer med, hvordan der kan planlægges i det åbne land i forhold til brugen af naturen som et rekreativt element, der også kan skabe værdi for den enkelte borger og for samfundet uden at gå på kompromis med naturbeskyttelse.

En strategisk-fysisk udviklingsplan indgår ikke i det officielle danske plansystem, men ville placere sig et sted mellem en kommuneplan og lokalplan. Udviklingsplanen er et værktøj til at prioritere den fremtidige planlægning og investering i faciliteter i et afgrænset område med henblik på at fremme en bæredygtig outdoor-turisme. Gennem planlægning kan det sikres, at brugerne koncentrerer på steder, der både natur-, infrastruktur-, og facilitetsmæssigt kan klare koncentrationen. Andre steder kan planlægges til at sprede gæsterne, og endeligt kan steder med særligt skrøbelige landskaber og fredet/sårbar natur friholdes.

Der er mange interesser og hensyn på spil, når man planlægger for det åbne land. De strategiske greb i den strategisk-fysiske udviklingsplan handler, ud over at navigere imellem mange forskellige interesser, også om at være katalysator for forandring. "Strategisk" indikerer at nogle valg og handlinger er vigtigere end andre, og meget af processen handler om at træffe beslutning om, hvilke elementer er de vigtigste i forhold til målet.



Jens Hausted
Direktør

Dansk Kyst- og Naturturisme

Med denne metodehåndbog giver vi et bud på, hvordan planlægningen kan gribes an gennem en grundig involvering, faglige analyser og brugen af udviklingsprincipper for planlægningen. Metoden er fagligt funderet i landskabsplanlægning og integreret i en turismemæssig kontekst med outdoor-brugernes adfærdsmønstre og behov in mente.



Jacob R. Kirkegaard Larsen
Destinationsudviklingschef

Dansk Kyst- og Naturturisme

METODENS FORMÅL OG ANVENDELSE

En strategisk-fysisk udvikling kræver, at der undervejs i processen træffes beslutninger og prioriteres mellem bl.a. anvendelsesformer og grader af aktivitet i den fremtidige udvikling.

Metoden er et redskab til at fremstille den faglige og lokale kontekst på en måde, der giver mulighed for, at en projekt- eller styregruppe kan træffe oplyste beslutninger og prioritere fremtidige ønsker til områdets anvendelse.

Metoden for at planlægge for rekreative outdoor-aktiviteter i naturrige områder kan anvendes i eksempelvis nationalparker, naturnationalparker eller større natur- og landskabsområder.

Metoden vil også kunne anvendes i områder, hvor man ønsker at skabe mere sammenhængende natur eller på steder, hvor natur og landskab er under pres fra mange besøgende.

METODENS TRE TRIN

Det første trin i metoden danner grundlag for den efterfølgende udvikling og planlægning. Her tilvejebringes tre analytiske lag; landskabets karakter, anvendelseszoner og infrastruktur samt en kortlægning af administrative rammer og relevant lovgivning.

Til sammen giver de tre lag overblik over områdets udfordringer, potentialer og sårbarheder.

Metoden er udviklet på et solidt fagligt fundament og med praktiske erfaringer fra projektet "Konkurrencekraft via outdoor hotspots" i Nationalpark Mols Bjerge. Det forventes at metodehåndbogen i fremtiden kan opdateres med erfaringer fra andre steder hvor en strategisk-fysisk udviklingsplan er gennemført.

På den baggrund foretages en afgrænsning af det endelige projektareal ud fra en prioritering af, hvilke områder, der egner sig til hvilke aktiviteter og aktivitetsniveauer.

I metodens andet trin udvikles visioner og målsætninger for landskabsområderne i dialog med relevante interessenter. Derudover udvikles et hovedgreb baseret på fem udviklingsprincipper, som skal give mulighed for overensstemmelse mellem aktiviteter, landskab og natur.

I tredje trin omsættes vision og strategi til en strategisk-fysisk udviklingsplan med planlægning i stor, mellem og lille skala. Målsætningerne udfoldes i indsatser med retningslinjer for den fysiske planlægning.

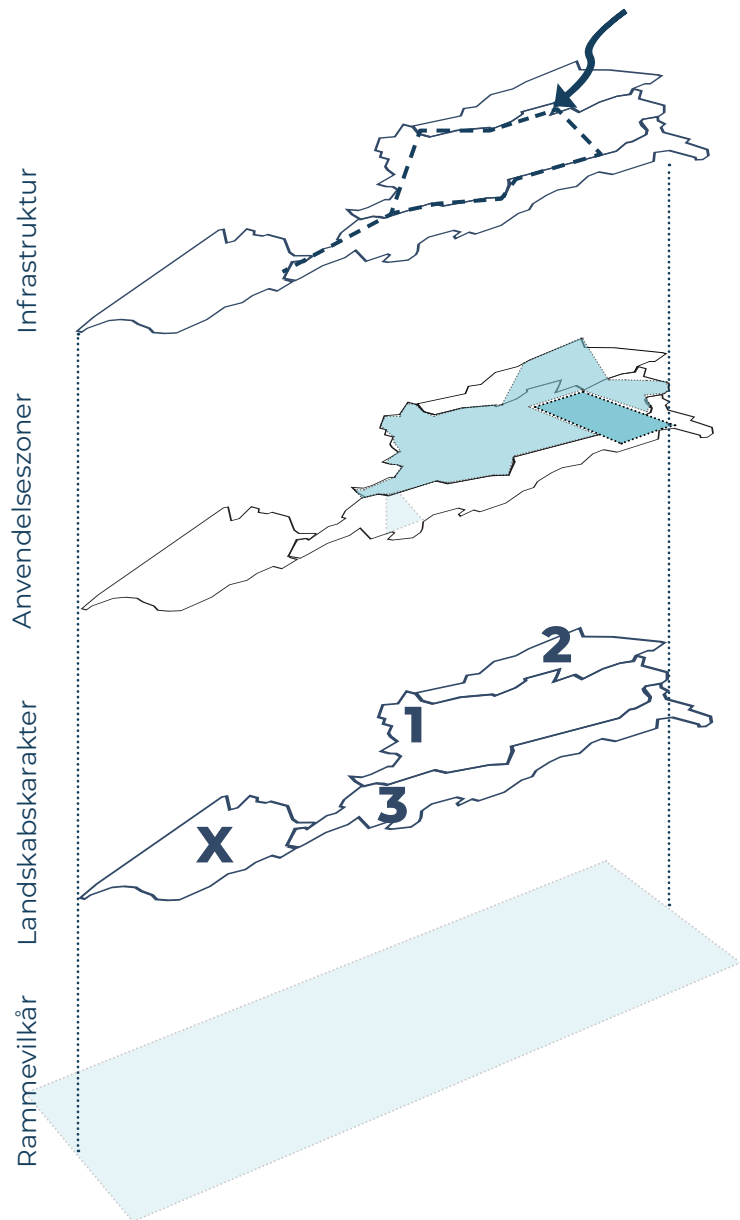
KOMPETENCER OG RESSOURCER

Metoden kræver tværfaglige kompetencer, som dækker landskabsanalyse, infrastruktur og mobilitet, planlægning, interessentinddragelse, strategi og proces samt kendskab til outdoorbrugerens adfærd og behov.

En vellykket proces forudsætter desuden forankring og opbakning fra relevante myndigheder, lodsejere, foreninger mv. Processen kan med fordel forankres i et forpligtende samarbejde mellem relevante parter, som bidrager ligeværdigt i en arbejdsgruppe og styregruppe.

Dette skal sikre, at den strategisk-fysiske udviklingsplan imødekommer væsentlige interesser og efterfølgende kan forankres og godkendes på politisk niveau og i relevante bestyrelser.

1. KORTLÆGNING & STRATEGISK ANALYSE



2. VISION, STRATEGI & MÅLSÆTNINGER



Målsætninger



Målsætninger



Målsætninger



Målsætninger



3. PLANLÆGNING

Indsatser og retningslinjer



Indsatser og retningslinjer



Indsatser og retningslinjer



Indsatser og retningslinjer



TRIN 1

KORTLÆGNING OG STRATEGISK ANALYSE

Det første trin i metoden handler om at afgrænse det planområde, der skal indgå i den fysiske og strategiske planlægning, samt at tilvejebringe et relevant grundlag for udvikling af kvalitetsfyldte outdoor-oplevelser i balance mellem naturbenyttelse og naturbeskyttelse.

Kortlægning og strategisk analyse skal med andre ord sikre sammenhæng mellem landskabets karakter, anvendelse og infrastruktur i den strategisk-fysiske planlægning ved at tilvejebringe følgende analytiske lag inden for et bredt defineret område, som til sidst afgrænses til planområdet.

1. Rammevilkår
2. Landskabsområder
3. Anvendelseszoner
4. Infrastruktur

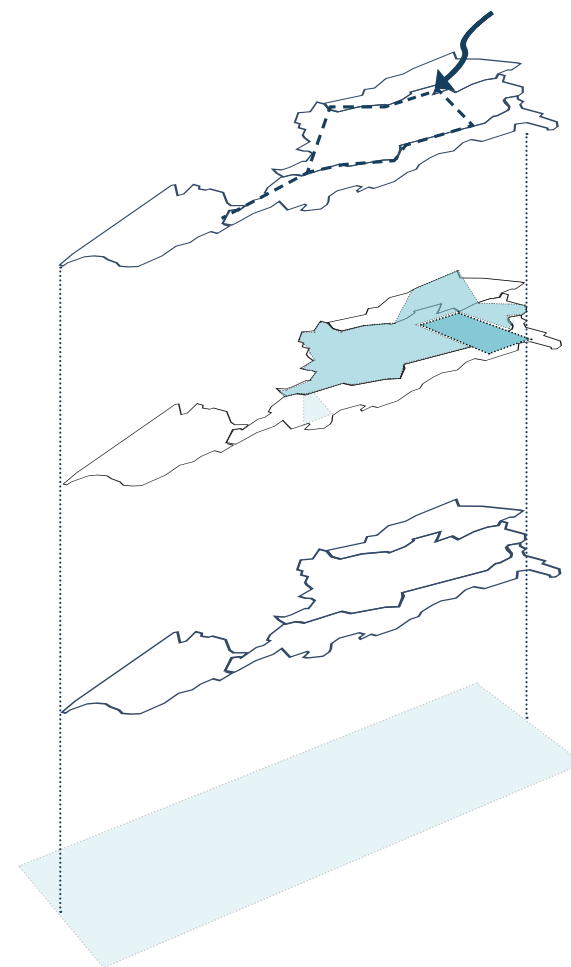
Rammevilkår udgør en kortlægning af planlægningsmæssige rammer i området indeholdende eksempelvis kommuneplan, lokalplaner, fredninger, natura 2000, fortidsminder mv. samt en kortlægning af lodsejerforhold og turismeinfrastruktur.

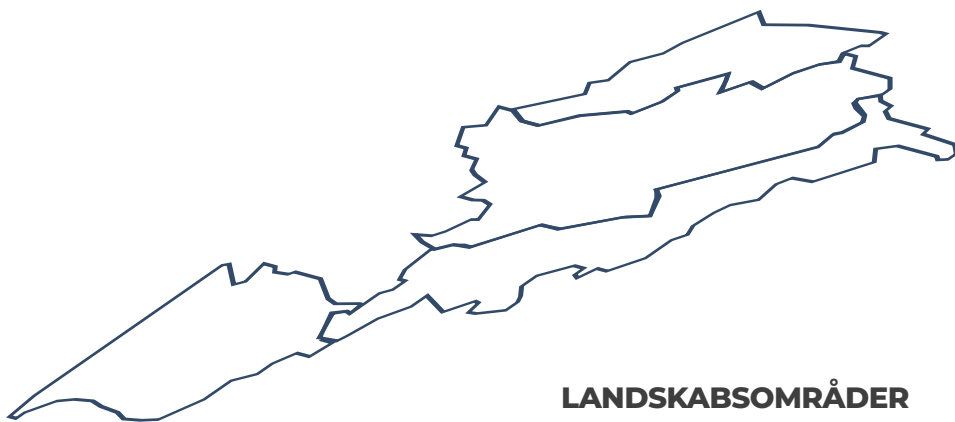
Landskabsområder er et antal større, sammenhængende områder, som adskiller sig fra hinanden i landskabets karakter, oplevelsesmuligheder, sårbarhed og potentialer. Landskabsområder kan bestå af flere mindre karakterområder, når disse danner en landskabelig sammenhæng.

Anvendelseszoner udgør overvejelser om, hvilke aktiviteter og aktivitetsgrader, landskabsområderne egner sig til. De er derfor vejledende for, hvilken fysisk planlægning (faciliteter, infrastruktur mv.), der er hensigtsmæssig for området.

Infrastruktur udgør en kortlægning af indfaldsveje og ankomstmuligheder samt den rekreative infrastruktur i området. Hertil udføres en analyse af infrastrukturens egnethed i forhold til at skabe flow i besøgsstrømme.

Analysen munder ud i en arealafgrænsning, der er en afgrænsning af det samlede planområde som afsæt for næste trin i metoden.





LANDSKABSOMRÅDER

Formålet med en grundlæggende landskabsanalyse er at forstå den landskabelige ramme for planlægningen med de karaktertræk, oplevelsesværdier og sårbarheder, som landskabet rummer.

Med landskabskarakteranalysen inddeles landskabet i mindre karakterområder, der hver især adskiller sig fra hinanden. Detaljeringen i inddelingen af karakterområder afstemmes i forhold til planens formål.

For hvert karakterområde angives de bærende landskabstræk (natur, kultur, terræn, jordart samt den visuelle og rumlige fremtoning), og landskabets karakter vurderes i forhold til karakterstyrke, oplevelsesværdi og sårbarhed.

Karakterstyrken bruges til at italesætte de landskabstræk, der i dag giver landskabet karakter og identitet, samt de

potentialer der evt. er for at styrke den lokale landskabsidentitet.

Oplevelsesværdien bruges til at pege på eksisterende kvaliteter, der giver landskabet en oplevelsesværdi, eller potentialer for at udvikle disse. Dette er eksempelvis særlige udsigter eller kulturhistoriske spor.

Sårbarheden er et udtryk for, hvor påvirkeligt landskabet er over for ændringer i området. Vurderingen forholder sig især til landskabets sårbarhed eller potentialer for forskellige anvendelsesformer, etablering af støttefunktioner, faciliteter mv.

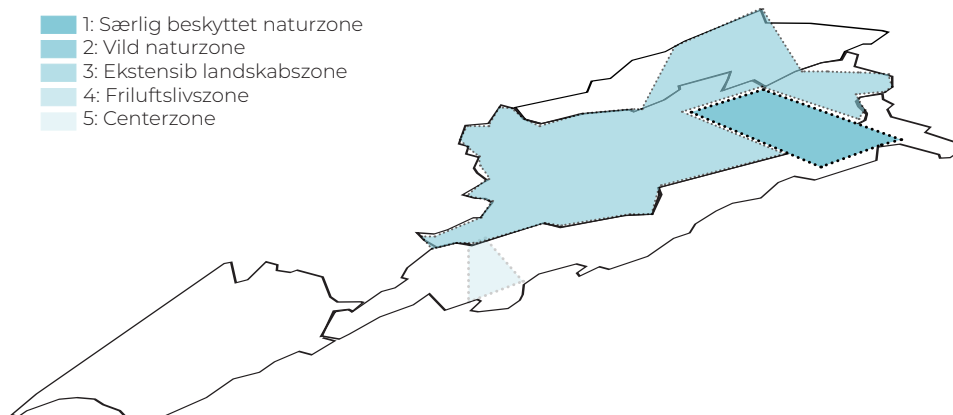
Analysen kan foretages efter landskabskaraktermetoden (LKM) på baggrund af besigtigelse og kortlægninger. Se mere om LKM på miljøministeriets hjemmeside (<https://mst.dk/natur-vand/natur/landskab/landskabskaraktermetoden/>).

I sammenhæng med den øvrige kort-

lægning bruges inddelingen af karakterområder til at afgrænse landskabsområder, der er en inddeling af det samlede planområde i landskabelige helheder. Landskabsområderne er samtidig afsæt for arbejdet i trin 2, hvor der er fokus på udvikling af visioner, gateways og infrastruktur.

Landskabsområderne kan indeholde flere karakterområder, men landskabsområderne vil typisk ikke dele et karakterområde.





ANVENDELSESZONER

Naturstyrelsen arbejder med 3 forvaltningszoner i forvaltningsplaner i natur-områder. For at sikre en tilstrækkelig detaljeringsgrad og større anvendelsesmuligheder i planlægningen i åben land, har vi med afsæt i international praksis og erfaringer beskrevet et zoneringsprincip med fem anvendelseszoner. Anvendelseszonerne strider ikke mod naturstyrelsens zoner, men er en mere nuanceret ramme for planlægning.

Formålet med zonedelingen er at sikre, at typen af anvendelse/omfanget af aktivitet i det åbne land er tilpasset det aktuelle områdes karakter, sårbarheder og potentialer.

Hele planområdet inddeles i anvendelseszoner. Zonedelingen består af fem zoner, der er vejledende for myndigheders planlægning af nye tiltag i områderne. Inddelingen i anvendelseszoner sker med afsæt i viden om stedets landskab, biologi, kultur, funktioner og sårbarhed samt mulighed for oplevelser i området og er således fagligt funderet.

Et landskabsområde kan indeholde flere zoner, og alle zonetyper vil ikke nødvendigvis finde anvendelse i alle naturområder eller nationalparker.

Zonerne udelukker ikke marker/landbrug og bosætning, men de er et helhedsgreb for planlægningen i et område, og skal sikre bedst mulig balance mellem områdets benyttelse og beskyttelse.

1. Særlig beskyttelseszone

Anvendelse: Zonen anvendes i områder, som kræver særlig beskyttelse enten på grund af særlige karaktertræk, truet natur eller kulturarv.

Adgang: Færdsel til fods bør kun ske ad stier og gangbroer, som skåner natur og kultur for slitage og u hensigtsmæssige forstyrrelser af eksempelvis dyreliv. Hvis området er for skrøbeligt til at kunne tillade adgang for besøgende, kan der etableres formidlingspunkter i udkanten af zonen. Færdsel er ikke tilladt med bil eller andre køretøjer.

2. Vild naturzone

Anvendelse: Zonen anvendes i områder, der driftes med henblik på at udvikle, bevare eller styrke økosystemer under minimal påvirkning af mennesker.

Adgang: Besøgende kan opleve områdets natur- og kulturarvsværdier gennem friluftsaktiviteter, som kun kræver få infrastrukturelle faciliteter, der ikke påvirker området karakter og økosystemer. Færdsel er ikke tilladt med bil eller andre køretøjer.

3. Ekstensiv landskabszone

Anvendelse: Zonen anvendes i områder, der har en overvejende ekstensiv drift og derved fremstår som naturprægede landskabsområder med mulighed for at besøgende kan opleve områdets natur- og kulturarvsværdier.

Adgang: Besøgende kan færdes i området via stisystemer (cykel, vandring, heste etc.) med få infrastrukturelle faciliteter, der ikke eller kun i mindre grad påvirker områdets karakter og økosystemer. Begrænset adgang med biler i området.

4. Friluftslivszone

Anvendelse: Zonen anvendes i områder, som kan rumme en bred vifte af faciliteter, som formidler naturen og kulturelle værdier samt understøtter det generelle friluftsliv i zonen. Her er der mulighed for at etablere primitive overnatningsfaciliteter. Faciliteter skal tilpasses områdets karakter og udtryk, og påvirkningen af økosystemer skal begrænses mest muligt.

Adgang: Der kan skabes direkte adgang med biler og andre køretøjer, og besøgende kan generelt færdes frit i hele området under hensyntagen til gældende regler.

5. Centerzone

Anvendelse: Zonen anvendes på lokationer, hvor der ønskes en koncentration af besøgstjenester og servicefaciliteter, herunder også administrative funktioner. Der kan etableres større faciliteter, der understøtter disse funktioner. Faciliteter skal indpasses i områdets karakter og udtryk, men må i denne zone gerne have karakter af landmark.

Adgang: Der er fri adgang til zonen og god mulighed for parkering. Zonen kan med fordel have karakter af gateway eller ankomstportal til naturområdet, ligesom der er mulighed for mere kommercielle attraktioner eller overnatningsformer.



INFRASTRUKTUR

Kortlægningen af infrastruktur har til formål at tilvejebringe viden om eksisterende muligheder for mobilitet til og fra naturområdet samt inden for naturområdet.

Denne viden bruges til at vurdere, om der er en hensigtsmæssig tilgængelighed med relevante transportmidler (private og offentlige), om der er trængselsproblematikker (relateret til eksempelvis bilisme eller punktvis belastninger af særlige attraktioner) eller andre udfordringer relateret til den måde folk færdes i området på.

Det er derfor også nyttigt at foretage en kvalitativ kortlægning og analyse af hvilke brugergrupper, der færdes i området, hvordan deres adfærd og bevægelses-

mønstre er, samt om der er konflikter eller problematikker, som skal løses, fx ved krydsninger eller på strækninger, hvor flere brugergrupper færdes samtidigt (eksempelvis i mødet mellem en mountainbike og en rytter til hest).

Den fysiske infrastruktur kan kortlægges ud fra GIS-data indeholdende større veje og forbindelser til og fra området samt den rekreative infrastruktur i selve området i form af stier, parkeringspladser, servicefaciliteter mv.

En digital kortlægning af vejvisning til og fra området i Google Maps eller Rejseplanen kan også vise det udgangspunkt, som en stor del af de besøgende bruger til at finde vej til og fra området.

AFGRÆNSNING AF PLANOMRÅDET

På baggrund af det samlede kortlægningsmateriale inden for et bredt defineret felt, afgrænses det planområde, der skal indgå i den strategisk-fysiske udviklingsplan.

Planområdet vil være inddelt i landskabsområder, som er afsæt for næste fase, hvor der er fokus på udvikling af visioner og planlægning efter udviklingsprincipper så som gateways og bæredygtig mobilitet.

Landskabsområderne kan betragtes som overordnede rammeområder for den videre strategiske-fysiske planlægning, hvor konkrete udfordringer, udviklingspotentialer i forhold til outdoor-aktiviteter og sårbarheder er italesat.

TRIN 2

VISION, STRATEGI OG MÅLSÆTNINGER

Det andet trin i metoden har til formål at udfolde stedets potentialer samt at forankre planen lokalt gennem en fælles vision for det samlede planområde og konkrete målsætninger for de enkelte landskabsområder.

Målet med trin 2 er dermed, at der formuleres vision og målsætninger med lokalt ejerskab, som den videre planlægning har afsæt i.

Dette trin indeholder derfor omfattende interessentinddragelse, eksempelvis workshops, samtalesaloner, gåture i området, digitale medier mv., hvor lokale interessenter er med til at sætte ord på ønsker for den langsigtede udvikling for området og derved formulere vision og målsætninger.

Processen og formatet tilrettelægges ud fra lokale forhold, udfordringer og potentialer.

INTERESSENTINDDRAGELSE

Outdoorområdet kan erfaringsmæssigt være konfliktfyldt, da der er mange følelser og interesser i spil hos såvel lodsejere som lokale brugere og turister. Metoden vægter derfor højt, at der både inddrages en bred, potentiel turismemålgruppe samt en lokal bruger- og aktørmålgruppe i udviklingen af visioner og målsætninger for området.

Kortlægningen i trin 1 indeholder en kortlægning af lodsejere, og der bør allerede tidligt i processen ske en orientering til private såvel som offentlige lodsejere om projektets formål og proces, samt hvordan og hvornår lodsejere vil blive involveret.

Inddragelsen af lodsejere bør også tilrettelægges under hensyntagen til sammensætningen af private og offentlige aktører samt de lokale problematikker,

der har vist sig at være af stor betydning for lokalsamfundet.

Kortlægningen i trin 1 udgør en faglig forståelsesramme, som med fordel kan anvendes som afsæt for diskussioner på tværs af interessenter og brugergrupper.

Udviklingsprincipperne, som beskrives på de følgende sider, kan ligeledes anvendes som afsæt for visions- og strategiprocesser.

Desuden bør det undersøges, om der er sammenhæng til andre projekter i området, så der sikres en faglig og praktisk koordinering med disse.







UDVIKLINGSPRINCIPPER

Der er i metoden formuleret fem principper for udvikling i naturområder, som skal medvirke til, at udviklingen sker i balance mellem naturbeskyttelse og naturbenyttelse. Både vision og målsætninger skal derfor udfoldes med udgangspunkt i disse principper.

Alt efter den lokale kontekst kan principperne tillægges forskellig vægt. Nogle steder vil der være behov for meget nænsomme greb, mens andre steder måske lægger op til oplevelsesudvikling af mere kommerciel karakter. Denne afvejning bør ske i samarbejde med primære interessenter i området og under hensyntagen til natur og landskab.

Princip

Formål



Gateways og ankomstpunkter

At brugerne ledes ind til naturoplevelserne via gateways og ankomstpunkter, som imødekommer deres behov både før og efter oplevelsen samt giver overblik over områdets muligheder.



Bæredygtig mobilitet

At der fremmes en bæredygtig mobilitet i naturområderne, og at der sikres tilgængelighed for brugere med særlige behov



Stedsspecifikke faciliteter og seværdigheder

At faciliteter tilpasses landskabet og tager afsæt i stedsspecifikke kvaliteter samt at særlige attraktioner kan opleves uden at blive overbelastet



Overnatningskapacitet

At der er mulighed for primitiv overnatning på steder med lange ruter, som tilbagelægges over flere dage, og/eller mulighed for anden kommerciel overnatning på steder med et stort udbud af oplevelsesmuligheder



Code of conduct

At fremme en ønsket brugeradfærd gennem tydelig information om passende adfærd og regler i området



Princip #1:

Gateways og ankomstpunkter

Gateways er større indgange til et natur-område. Her er der bl.a. servicefaciliteter, parkeringsmuligheder og information om området.

Gateways gør det nemmere at være gæst – også for folk, der ikke kender området i forvejen - og giver samlet set en bedre oplevelse for både turister, lokalsamfund og er til gavn for naturen.

Ved at placere gateways strategisk i et område, er det muligt at styre brugernes adfærd og færdsel i landskabet, herunder;

- at fordele de besøgende ind i natur-området fra udvalgte lokationer i periferien, hvorved naturen kan opleves uforstyrret og trængsel fra bl.a. biler undgås.
- at samle faciliteter på egnede lokationer, hvorfra de besøgende ledes videre ind i området.

Nære faciliteter (eksempler)

Ankomststed - bil, bus, cykel, kajak, båd mv.
 Parkering - for bil, trailer, cykel, båd, kajak mv.
 Toiletter, vand, skraldespande
 Servicefaciliteter og forplejning
 Aflåst opbevaring – fx til kajak, turcykel mv.
 Videre transport - shuttlebus, låne/leje-cykler
 Information - tavler, skilte, kort, QR-koder
 Adgang til wifi

Fjerne faciliteter (eksempler)

Opholdssted – madpakkehus, borde-bænke
 Madlavningsmulighed - bålsted, bål-hus
 Overnatningsfaciliteter - Shelters, teltplads, hængekøjeophæng
 Aktivitetsfaciliteter – naturlegeplads i skov-bund mv.
 Rekreative ruter



Princip #2:

Bæredygtig mobilitet

Med gateways og evt. supplerende ankomstpunkter skabes forbindelser i området, som begrænser bilkørsel og muliggør bæredygtig mobilitet. Gateways og ankomstpunkter placeres strategisk, så der er korte afstande fra sted til sted. Disse kan suppleres med stationer inde i naturområdet, hvor ruter krydser hinanden eller ved seværdigheder.

På den måde kan besøgende vælge et bæredygtigt transportmiddel – eksempelvis cykler, el-cykler, shuttlebus, elektriske golfvogne og lignende – som kan lejes ved ét punkt og afleveres et andet sted. Det giver mulighed for at kombinere forskellige transportformer.

Eksempelvis kan man parkere bilen ved en gateway, følge en vandrerute til fods og ved en seværdighed leje en cykel videre til et nyt punkt eller tilbage til parkeringspladsen.

- at give overblik over og adgang til områdets oplevelsesmuligheder via formidling og information.
- at imødekomme gæsternes behov for parkering, toiletter, vand og affaldshåndtering.
- at formidle services så som guidede ture, cykeludlejning, forplejning og bagageopbevaring.

Gateways skal placeres, så det er nemt og attraktivt for den besøgende at starte naturoplevelsen netop her. Følgende kriterier er derfor centrale i udvælgelsen af lokationer:

- Code ankomstmuligheder og nærhed til offentlig transport.

- Kort afstand til oplevelsesmuligheder og større attraktioner.
- Tilstrækkelig plads til faciliteter.
- Hensyn til naboer.
- Skal ikke skæmme den natur og det landskab, du kommer for at opleve.

Gateways kan desuden indrettes med både nære faciliteter (faciliteter på stedet) og fjernere faciliteter, som ligger inden for kort afstand.

Ankomstpunkter er – som gateways – også indgange til et naturområde. Ankomstpunkter fungerer som supplement til gateways, men er mindre og indeholder færre faciliteter.



Princip #3:

Stedsspecifikke faciliteter og seværdigheder

Nye faciliteter og oplevelsesmuligheder bør bygge på områdets eksisterende kvaliteter, tilpasses landskabet og holdes i bæredygtige materialer.

Faciliteter kan have til formål:

- at skabe tilgængelighed til naturoplevelser,
- at give mulighed for ophold i naturen eller pause på ruten,
- at beskytte naturen i særligt sårbare områder,
- at formidle områdets historie, værdier mv.

Faciliteter er en del af den rekreative infrastruktur og bør placeres strategisk i forhold til rekreative ruter, seværdigheder og ankomstpunkter



Princip #4:

Overnatningsmuligheder

Outdoor- og naturoplevelser er blevet et omdrejningspunkt for mange ferieformer, og nogle oplevelser i naturen foregår over flere dage, fx vandreture eller andre langdistance ruter. Det er derfor vigtigt, at der dels arbejdes med en strategisk placering af primitive faciliteter langs rekreative ruter på lange distancer, og dels sikres et varieret udbud af kommerciel overnatningskapacitet i nærområdet for de gæster, som gerne vil opleve områdets muligheder over flere dage.



Princip #5:

Code of Conduct

Med en strategi for code of conduct fremmes en bæredygtig adfærd blandt brugerne. Herved kan konflikter mellem brugergrupper og mellem brugere og lodsejere mindskes.

Gennem ensartet og strategisk skiltning sikres tydelighed om, hvor man kan og bør færdes, hvor der er krydsninger mellem offentlig og privat jord, og hvilke andre brugergrupper, man kan forvente at møde på hvilke strækninger.

Code of conduct medvirker desuden til at beskytte naturen og dyrelivet, og sikre, at områdets brugere efterlade det mindst mulige aftryk i naturen.

TRIN 3

PLANLÆGNING

Tredje trin i metoden er en planlægningsfase, hvor der sker en fysisk integration af vision, målsætninger og principper i form af en strategisk-fysisk udviklingsplan. Planen er således redskabet til realisering af vision og målsætninger.

Den strategisk-fysiske udviklingsplan indeholder planlægning i stor, mellem og lille skala.

- Den store skala indeholder den strategiske tilgang til planlægningen på tværs af planområdet samt landskabsområdernes identitet, sårbarheder og potentialer.
- I mellem skala planlægges for vision og målsætninger med retningslinjer for hvert landskabsområde
- I lille skala konkretiseres planlægningen i detailplaner, myndighedsprojekter, sagsbehandling mv.

STEDETS IDENTITET – LANDSKABSOMRÅDER

Landskabsområderne (fra metodens trin 1) kan betragtes som overordnede rammeområder for den videre strategiske-fysiske planlægning. Landskabsområderne forholder sig til stedets identitet og relation til omgivelserne, og konkrete udfordringer, udviklingspotentialer og sårbarheder er beskrevet.

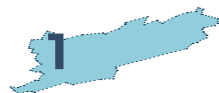
Planlægning og prioritering af anvendelseszoner skal sikre, at fremtidige indsatser er i overensstemmelse med hvert enkelt områdes karakter, sårbarheder og potentialer.

Den store skala rummer også de strategiske beslutninger og skal sikre en sammenhængende forståelse for den fysiske planlægning i mellem og lille skala.





Målsætninger



Indsatser og retningslinjer



Det kan eksempelvis være begrundelser for placering af gateways eller de visioner, som ønskes indfriet gennem de fysiske greb. Den store skala er dermed vigtig og interessant i forbindelse med fondsansøgninger eller anmodninger om dispensation.

VISION OG MÅL – RETNINGSLINJER

Planlægning i mellem skala tager udgangspunkt i den fælles vision for området og målsætninger for de enkelte landskabsområder. Strategien for at indfri disse omsættes til et fysisk hovedgreb med supplerende indsatser.

Indsatserne beskrives for hvert landskabsområde med retningslinjer for planlægningen. Retningslinjerne skal afspejle de underliggende landskabskarakterområder og de valgte anvendelseszoner.

Retningslinjerne relateres til udviklingsprincipperne og indeholder både generelle retningslinjer samt specifikke retningslinjer for eksempelvis etablering af gateways og ankomstpunkter.

DETAILPLANLÆGNING – REALISERING

I den lille skala udarbejdes detailplaner i form af skitseforslag og økonomiske overslag. Skitseforslag viser, hvordan eksempelvis fysiske omdannelser kan finde sted og integreres i terrænet.

For at sikre den strategisk-fysiske udviklingsplans forankring hos lokalsamfund og lodsejere såvel som hos myndigheder og andre interessenter, udarbejdes en rækkefølgeplan, der angiver den videre proces.

Rækkefølgeplanen indeholder anbefalinger til nødvendige forundersøgelser, tilladelser, politisk sagsbehandling og myndighedsprojekter.

Der kan desuden laves et forslag til et åbningsgreb, ligesom der bør sikres en organisatorisk forankring eksempelvis hos en lokal projektgruppe drevet af centrale interessenter eller hos en offentlig myndighed.



**DANSK
KYST & NATUR
TURISME**

Skeelslundevej 99, 1.
DK-9440 Aabybro
info@kystognaturturisme.dk

www.kystognaturturisme.dk

